

Informace o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2006

Materiál byl předložen pro informaci na jednání vlády dne 4. června 2007.

Úvod

k materiálu Informace o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2006

Stejně jako v předchozích letech předkládá Ministerstvo financí vládě České republiky a veřejnosti „Informaci o činnosti daňové a celní správy České republiky za rok 2006“.

Správa daní je zajišťována územními finančními orgány (ÚFO) a celními orgány. Soustava územních finančních orgánů v roce 2006 sestávala z 8 finančních ředitelství (FR) řídicích 222 finančních úřadů (FÚ). Územní finanční orgány prošly od počátku transformace české ekonomiky dynamickým rozvojem a v roce 2006 se připravovaly na plánované snížení počtu o 23 úřadů. V souvislosti se soustředěním správy daní na územních finančních orgánech reagoval další vývoj počtu zaměstnanců územních finančních orgánů vždy s určitým zpožděním na růst počtu daňových subjektů (v roce 1990 bylo evidováno 624 282 osobních daňových účtů, v roce 2006 to bylo již 10 553 026, tj. 16,9x více) a rozšiřování věcné působnosti. Zatímco na konci roku 1990 pracovalo na finančních správách cca 3 600 zaměstnanců, k 31. prosinci 2006 pracovalo v územních finančních orgánech 15 720 zaměstnanců (oproti roku 1990 pouze 4,4x více). V roce 1995 byla provedena zásadní změna organizační struktury finančních úřadů - z útvarů podle jednotlivých druhů daní se přešlo na strukturu podle jednotlivých fází daňového řízení.

Na konci roku 1995 bylo rozhodnutím ministra financí zřízeno Ústřední finanční a daňové ředitelství (ÚFDŘ), v jehož čele stojí vrchní ředitel, jako skupina odborů Ministerstva financí s cílem sjednotit a zkvalitnit řízení územních finančních orgánů. V roce 2005 proběhl na Ministerstvu financí organizační, funkční, procesní a informační audit, v rámci kterého byla dále upravena organizační struktura Ministerstva financí včetně ÚFDŘ s cílem zabezpečit větší efektivitu při výkonu působnosti tohoto ústředního orgánu státní správy. Výsledkem těchto organizačních změn bylo oddělení legislativních činností od výkonu správy daní, tj. soustředění legislativních útvarů na Ministerstvu financí a útvarů vykonávajících správu daní ve skupině ÚFDŘ. V roce 2004 došlo k převedení správy spotřebních daní z územních finančních orgánů na celní orgány. Od vstupu do Evropské unie dne 1. května 2004 došlo k další podstatné změně v působnosti – daňová správa nyní nově odpovídá za výběr DPH při pořízení zboží a vyjmenovaných služeb z členských zemí Evropské unie a od 1. ledna 2005 i za výběr DPH z dovozů ze zemí mimo EU.

Od 1. května 2004 došlo k vytvoření Celní správy České republiky (Celní správa ČR) a Generální ředitelství cel se stalo samostatným orgánem státní správy podřízeným Ministerstvu financí; Celní správa ČR se dále stala bezpečnostním sborem. Celní správa ČR je soustavou orgánů státní správy s působností v oblasti celnictví, celní politiky, celních sazeb a celní

statistiky. Nejvyšším orgánem Celní správy ČR je Generální ředitelství cel. Po vstupu ČR do EU prošla Celní správa ČR zásadní restrukturalizací. V této souvislosti došlo k výrazné redukci počtu výkonných útvarů Celní správy ČR (snížení počtu celních úřadů (CÚ) z 91 před vstupem ČR do EU na současných 54, snížení celkového počtu výkonných útvarů, vč. detašovaných pracovišť, z 237 před vstupem ČR do EU na současných 92). Dále došlo k redukci počtu zaměstnanců (z celkového počtu 9 444 před vstupem ČR do EU na současných 6 899).

Celní orgány vykonávají ode dne 1.1.2004 kompletní správu spotřebních daní, od 1.5.2004 (vstupem ČR do EU) začaly celní orgány vykonávat nové kompetence, zejména v oblastech ochrany vnitřního trhu EU a státního odborného dozoru v silniční dopravě. Od 1.1.2006 převzala Celní správa ČR pravomoci v oblasti tzv. dělené správy (vybírání a vymáhání peněžitých plnění, která vznikla bez vydání správního aktu ze zákona nebo která byla uložena jinými správními úřady). Celní správa ČR je na základě celního kodexu EU součástí soustavy orgánů zabezpečujících úkoly v rámci jednotného celního území Evropské unie.

Daňová a celní správa zabezpečovaly v roce 2006 různé úkoly, které jim ukládala platná legislativa. Jde zejména o výběr daní a cel, cenové a finanční kontroly, státní dozor nad loteriem a sázkovými hrami, boj proti podloudnictví apod. Klíčovou úlohou je správa a výběr daní a cel, které tvoří rozhodující část jejich pracovního zatížení.

Celkový objem daní a cel vybraný v posledních pěti letech daňovou a celní správou ukazuje následující tabulka (nejsou zahrnuty údaje o dani z příjmů právnických osob u subjektů založených obcemi a kraji):

Tabulka 1: Inkaso daní a cel v České republice

(v mld. Kč)

Druh příjmu		2002	2003	2004	2005	2006
DPFO (včetně srážkové daně)*	FÚ	115,2	124,0	133,3	143,7	136,9
DPPO (včetně srážkové daně)**	FÚ	100,8	110,4	112,0	142,3	135,4
	celkem	155,2	164,9	184,3	208,4	217,8
DPH	FÚ	-68,9	-76,2	42,1	204,9	217,4
	CÚ	224,1	241,1	142,2	3,5	0,4
	celkem	79,5	84,2	95,8	110,4	119,5
Spotřební daně	FÚ***	38,6	43,1	10,0	0,0	0,0
	CÚ	40,9	41,1	85,9	110,4	119,5
Clo	CÚ	9,8	10,3	7,5	6,2	6,3
Daň silniční	FÚ+CÚ	5,5	5,7	5,5	5,2	5,4
Daň z nemovitostí	FÚ	4,6	4,8	4,9	5,0	5,0
Daň dědická	FÚ	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Daň darovací	FÚ	0,6	0,6	0,8	0,8	0,6
Daň z převodu nemovitostí	FÚ	7,2	8,0	9,5	9,5	7,8
Ostatní příjmy, odvody a daně	FÚ+CÚ	5,2	5,0	5,3	5,4	5,1
Daňová a celní správa celkem		483,6	518,0	559,1	637,0	640,1
- z toho FÚ		208,9	225,4	323,4	516,8	513,7

- z toho CÚ	274,7	292,6	235,7	120,2	126,4
Meziroční rozdíl inkasa všech daní a cel (v mld. Kč) FÚ+CÚ	32,8	34,3	41,1	77,9	3,1
Meziroční indexy inkasa všech daní a cel (v %)	FÚ+CÚ 7,3	7,1	7,9	13,9	0,5

* DPFO = daň z příjmů fyzických osob,

** DPFO = daň z příjmů právnických osob bez vlastní daně u subjektů založených obcemi a kraji.

*** Dobíhající inkaso spotřebních daní

V souladu s Programovým prohlášením vlády pokračoval v roce 2006 proces modernizace daňové a celní správy. Šlo především o pokračování reorganizace Celní správy ČR v souvislosti s členstvím České republiky v Evropské unii. Daňová i celní správa i Ministerstvo financí podobně jako v předchozích letech pokračovaly v systematické činnosti vedoucí k rozvoji oblasti mezinárodních vztahů a jejich modernizace (např. výměny informací v oblasti daně z přidané hodnoty (DPH) po vstupu ČR do Evropské unie, o činnosti směřující k automatické výměně informací v oblasti přímých daní a k rozšiřování počtu smluv o zamezení dvojímu zdanění). Daňová a celní správa se rovněž soustavně snaží o zvýšení komfortu pro daňové subjekty. Cílem je zvyšování efektivity výběru daní a cel a dosažení stavu, kdy daňová a celní správa bude ve všech parametrech odpovídat standardům členských států Evropské unie.

Rok 2007 bude pro daňovou a celní správu ve znamení přípravy reformy veřejných financí, prohlubující se spolupráci daňové i celní správy se zahraničím a pokračující diskuse o sloučení daňové a celní správy do jedné soustavy orgánů. Cílem změn je vybudovat moderní daňovou a celní správu s vysokou efektivitou a produktivitou, která klade důraz na dobrovolné plnění daňových povinností a vykazuje vysokou kvalitu služeb kompetentních a motivovaných zaměstnanců. Cílem vlády i Ministerstva financí je, aby daňová a celní správa fungovaly profesionálně a efektivně jako služba veřejnosti.

Shrnutí:

- **Celkový objem daní a cel** vybraný daňovou a celní správou vzrostl o 0,5 % (3,1 mld. Kč) na 640,1 mld. Kč. Objem všech (včetně tzv. starých) daní a odvodů vybraných daňovou správou (bez daně z příjmů právnických osob založených obcí) poklesl o 0,6 % (3,0 mld. Kč) na 513,7 mld. Kč. Celkový objem daní a cel vybraný celní správou vzrostl o 5,1 % (6,2 mld. Kč) na 126,4 mld. Kč,
- Skutečný evidovaný počet zaměstnanců daňové správy k 31.1.2006 činil 15 720 osob a celkové výdaje 7,2 mld. Kč. Výsledný limit počtu zaměstnanců celní správy k 31.12. 2006 činil 6 899 zaměstnanců.
- Pokles inkasa u daňové správy byl způsoben především **výběrem daně z příjmů právnických osob** (pokles o 6,9 mld. Kč) a **daně z příjmů fyzických osob** (pokles o 6,8 mld. Kč), což bylo způsobeno zejména snižováním sazeb. Největší nárůst byl naopak zaznamenán u inkasa spotřebních daní (9,1 mld. Kč), kde došlo ke zvýšení sazeb tabákových výrobků.
- **Celkové inkaso DPH** vybrané v minulém roce FÚ a CÚ činí 217,8 mld. Kč, což je o 9,4 mld. Kč více (nárůst o 4,5 %) než ke stejnému období předchozího roku. **Celkové inkaso spotřebních daní** vybraných v roce 2006 CÚ činí 119,5 mld. Kč., což je oproti roku 2005 nárůst o 9,1 mld. Kč (tj. nárůst o 8,3 %.) Největší podíl (zhruba 70 %) z celkového výnosu spotřebních daní tvoří spotřební daň z minerálních olejů.

- **Celkový objem daňových nedoplatků** vzrostl u daňové správy o 7,1 % (7,0 mld. Kč) na 105,4 mld. Kč, u celní správy činil celkový objem nedoplatků cla a daní (bez vnitrostátních spotřebních daní) 6,2 mld. Kč a meziročně se snížil o 1,0 mld. Kč (14,9 %). Objem nedoplatků vnitrostátních spotřebních daní za rok 2006 činil 1,5 mld. Kč. Celkový objem nedoplatků činil u celní správy 7,788 mld. Kč. Objem nedoplatků za daňovou a celní správu činil v souhrnu 113,2 mld. Kč (nárůst o 3,5 mld. Kč, tj. o 3,2 %).
- Rozhodující objem vymáhaných i vymožených daňových nedoplatků je evidován na daních **nové daňové soustavy** platné od 1. 1. 1993, z toho nejvíce u daně z přidané hodnoty. Podle údajů zpracovaných územními finančními orgány činil kvalifikovaný odhad **nedobytných daňových nedoplatků** k 31. 12. 2006 částku 46,3 mld. Kč, tj. 43,9% z celkového objemu daňových nedoplatků (105,3 mld. Kč) evidovaných územními finančními orgány k 31. 12. 2006. Z hlediska právních příčin jejich vzniku je rozhodující objem nedobytných daňových nedoplatků způsoben zánikem daňového subjektu bez právního nástupce a ručitele nebo ukončením řízení o konkursu a vyrovnání z důvodu nemajetnosti úpadce.
- Počet evidovaných **osobních daňových účtů (ODÚ)** se zvýšil o 6,4 % (642 tis.) na 10,5 mil. subjektů, z toho počet aktivních osobních daňových účtů činil 8,9 mil (85,0% z celkového evidovaného počtu ODÚ); počet celních prohlášení se zvýšil o 17,6 % z 1,0 mil. v roce 2005 na cca 1,17 mil v roce 2006.
- Daňovou správou bylo z **místních šetření** dodatečně vyměřeno celkem 1,9 mld. Kč a z **daňových kontrol** 6,4 mld. Kč; v rámci následných a daňových kontrol vykonaných celními orgány bylo dovyměřeno 152,63 mil. Kč.
- Bylo provedeno 484 **cenových kontrolních akcí**, 202 **finančních kontrol** a 54 948 **kontrol provozování loterií a sázkových her**.
- Při výkonu dalších kompetencí celní správy bylo provedeno např. 2 475 **kontrol zaměstnanosti cizinců** a 1954 **kontrol v rámci Instrastatu**. V oblasti ochrany duševního vlastnictví bylo zajištěno celkem 1 559 585 ks padělků v celkové hodnotě 1 454,3 mil Kč.